

Джек Лондон

За здравето на пътника

– Сипвай!

– Слушай, Кид, няма ли да стане малко силничко? Уиски със спирт е вече доста силно, пък като му сложиш и, коняк, и от лютивката, и...

– Сипвай! Кой всъщност прави тоя пунш? – И Мейлмют Кид добродушно се усмихна през облаците пара. – Като постоиш в тая страна, колкото съм стоял аз, синко, и се похраниш със заешки следи и спомени за съомга, ще разбереш, че Коледа идва веднъж на годината. А Коледа без пунш е като златна мина без зрънце злато.

– Виж, това е права приказка! – одобри думите му Големия Джим Белдън, който беше слязъл от участъка си:а Мейзи Мей, за да прекара Коледата с тях, и който, както всички знаеха, последните два месеца беше прекарал само с еленско месо. – Ами помниш ли ракията, дето я варихме на река Танана, а?

– Как да не помня! Момчета, щяхте да изпоналягате от смях, ако бяхте видели как цялото племе взе да се бие, като се изпонапи, и то само да знаете от какво: захар, ферментирала с кисел квас! Това стана, преди да дойдеш тука – добави Мейлмют Кид, като се обърна към Станли Принс, млад минен инженер, който беше по тия места само от две години. – Тогава тука нямаше нито една бяла жена, а Мейсън искаше да се жени. Башата на Рут беше вожд на племето Танаиа и беше против, против беше и цялото племе. Трудно положение, казваш? Да, тогава похарчих последния си фут захар; най-хубавото нещо от тоя род, което съм правил през живота си. Трябваше да видите как ни гониха по реката и по брега!

– Ами индианката? – заинтересува се Луи Савой, високият канадски французин, понеже беше чул за този безразсъден подвиг по време на престоя си на Четиридесета миля предишната зима.

Тогава Мейлмют Кид, който беше роден разказвач, разправи без всякакви преувеличения историята ма този северен Лохинвар. И не един корав търсач на приключения почувствува сърцето му да се свива и изпита смътен копнеж за по-слънчевите пасбища на Юга, където животът обещава нещо повече от безплодната борба със студа и смъртта.

– Ние стигнахме до Юкон тъкмо след като бяха минали първите ледове – завърши той, – а племето само четвърт час след нас. Но това ни спаси, защото придошлите наново ледове пробиха образувалата се преграда и индианците не можаха да минат. Когато те най-сетне пристигнаха в Нуклукието, целият пост беше се подготвил да ги посрещне. А колкото за церемонията, – попитайте отец Рубо: той ги венча.

Йезуитът извади лулата от устата си, но поради буйния възторг на

протестанти, и на католици можа да изрази задоволството си само с бащинска усмивка.

– Дявол да го вземе! – възкликна Луи Савой, явно пленен от романтиката на това приключение. Дявол да го вземе!

След това, когато тенекиените канчета с пунша обиколиха за първи път присъстващите, Бетълс скочи на крака и подхвана любимата си гуляйджнйска песен:

Хенри Уорд Бритъл с неделния учител
попийват сироп всеки ден;
не вярваме ние в шишето невинно да е питието –
то е сок на живода забранен...
то е сок на плода забранен!
Буйният хор с рев поде припева:
То е сок на плода забранен.
Не вярваме ние в шишето невинно да е питието –
то е сок на плода забранен...

' Лохннвар – герой от балада на Уолтър Скот, отвлякъл любимата си, която принуждавали да се омъжи за друг. Б. пр.

д Парливата смес, забъркана от Мейлмют Кид, постигна целта си: мъжете, събрали се от станове и снежни пъртини, се поддадоха на огненото ѝ въздействие и зашумяха с шеги, песни и разкази за преживени приключения. Събрали се от десетина

страни, те пиеха за всекиго и всички. Не друг, а англичанинът Принс вдигна наздравица за „Чичо Сам, ранозрелия младенец, на Новия свят“; Бетълс, този янки, пи за „Кралицата, да я пази бог!“; а Савой и Майерс, немецът търговец, се чукнаха за Елзас и Лотарингия.

– После Мейлмют Кид се изправи с канче в ръка и погледна към намазаната с лой хартия на прозореца, която се беше покрила с цели четири пръста скреж.

– За здравето на пътника, който е на пъртината тая нощ! Дано му стигне храната! Дано кучетата му да издържат! Дано кибритът му винаги да хваща огън!

„Пляс! Пляс!“ – чуха те познатата музика на бича, проточеното скимтене на кучешкия впряг и скърцането на спираща пред хижата шейна. Разговорът стихна, всички чакаха да видят кой е дошъл.

– От старите е; първо се грижи за кучетата, по-гъсно за себе си – пошепна Мейлмют Кид на Принс, когато отвън долетя шракане на челюсти, яростно ръмжене и скимтене от болка, които подсказваха на

опитния им слух, че непознатият отпъжда техните кучета, докато храни своите.

След това се чу очакваното почукване, отсечено и самоуверено, и непознатият влезе. Заслепен от светлината, той се поспря на прага и по този начин даде на всички възможност да го разгледат. Имаше внушителна външност, много живописна с полярното вълнено и кожено облекло. Шест фута и два или три инча висок и съразмерно широк в раменете и гърдите, с пламналото си от хапещия студ гладко обръснато лице, с побелели от скреж дълги мигли и вежди, с вдигнати наушници и задна част на големия калпак от вълча кожа той приличаше на истински Дядо Мраз, изникнал изневиделица от нощния мрак. В закопчания връз куртката, обшит с мъниста колан бяха затъкнати два големи револвера колт и ловджийски нож, а в ръцете си освен

неизбежния бич носеше пушка за бездимен барут от най-големия калибър и най-нов образец. Когато престъпи напред, въпреки твърдите му и гъвкави крачки всички разбраха че едва се крепи от умора.

Настъпи неловко мълчание, но сърдечното му „Как я карате, момчета?“ разпръсна смущението и след миг Мейлмют Кид и непознатият си стискаха ръце. Макар че никога не се бяха срещали, и двамата бяха чували един за друг и се бяха познали от пръв поглед. Преди да успее да обясни целта на пътуването си, новодошлият бе набързо запознат с всички и почерпен с канче пунш.

– Преди колко време е минала оттука шейна с трима мъже и осем кучета? – попита той.

– Точно преди два дни! Тях ли гоните!

– Да; това е мой впряг. Отмъкнаха го току под носа ми, мошениците! Вече съм ги настигнал с два дена, ще ги догоня на следващия преход.

– Сигурно няма да го върнат доброволно? – попита Белдъл, за да поддържа разговора, понеже Мейлмют Кид вече беше сложил кафеника на печката и се беше заловил да пържи бекон и еленско месо.

Непознатият многозначително се потупа по револверите.

– Кога тръгнахте от Доусън?

– В дванадесет.

– Снощи ли? – попита Белдъл като нещо, което се разбира само по себе си.

– Днес.

Наоколо се чуха полугласни възклицания на изненада. И имаше защо, понеже бе точно полунощ, а да минеш седемдесет и пет мили тежък

път по реката за дванадесет часа, не беше шега работа.

Разговорът скоро мина на общи теми и се насочи към спомени от детството. Докато младият гост ядеше скромната си вечеря, Мейлмют Кид внимателно изучаваше лицето му. И не след дълго реши, че то е хубаво, честно и открито и че го харесва. Все още млади, чертите му носеха отпечатъка на тежък труд и лишения. Макар и да бяха весели, когато разговаряше, и спокойни, когато мълчеше, сините му очи подсказваха за стоманения блясък, който придобиваха, когато му се наложеше да действува, особено при спречкване. Силно развитата челюсти

четвъртитата брадичка говореха за сурова неотстъпчивост и упоритост. От друга страна, въпреки наличието на тези лъвски качества от него лъхаше някаква кротост, някакъв намек на женственост, които издаваха емоционалната му натура.

– Да, така се и оженихме ние с моята – довърши Белдън увлекателния разказ за своята любов. – „Ето ни, татко“ – каза тя. „Да ви вземат дяволите!“ – каза й той, а после се обърна към мен:

„Джим, я да смъкнеш тия дрехи, с които си се наконтил; искам до обед да изореш колкото можеш от тия четиридесет акра.“ А след това се обръща към нея и вика: „А ти, Сал, да вървиш да си миеш чиниите.“ И тогава я прегърна и я целуна. И аз бях толкова щастлив... но той ме забеляза и ревна:

„Хайде, Джим!“ И да знаете как духнах към хамбара.

– Имате ли деца в Щатите? – попита новодошлият.

– Не, Сал умря, преди да ни се роди дете. Затова съм тука. – Белдън разсеяно се залови, да си пали лулата, която не беше угаснала, но пак се оживи и запита: – Ами вие, чужденецо, женен ли сте?

Вместо отговор непознатият отвори часовника си, свали го от ремъчката, която му служеше за верижка, и му го подаде. Белдън повдигна лоения светилник, критично разгледа вътрешната страна на капака, тихичко изруга от възхищение и го предаде на Луи Савой. След многократни „Дявол да го вземе!“ французинът най-после го протегна на Принс и всички забелязаха, че ръцете му треперят, а в очите е светнала странна нежност. И тъй часовникът минаваше от една мазолеста ръка в друга мазолеста ръка: на него беше залепена снимка на жена – една от тези всеотдайни жени, които се харесват на такива мъже – с дете на ръце.

Тези, които още не бяха видели чудната снимка, горяха от любопитство; онези, които бяха я видели, седяха мълчаливи, унесени в спомени. Те без страх посрещаха глад, пристъп на скорбут или неочаквана

смърт на лов или при наводнение, но този образ на непозната жена и децата ги превърна всички в жени и деца.

– Не съм виждал още малкия – момче е, както

ми пише тя. То е на две години – каза непознатият прибра съкровището си. За миг той се взря в снимката, сетне щракна капака и се обърна настрана, но не достатъчно бързо, за да скрие бликналите от очите му сълзи.

Мейлмют Кид го заведе до едно от леглата и го покани да полегне.

– Събудете ме в четири, точно в четири. Да не се залисате! – бяха последните му думи; в следващия миг той се унесе в тежкия сън на капнал човек.

– Сърцат мъжага, бога ми! – забеляза Принс.- Три часа сън, след като е изминал седемдесет и пет мили с кучетата, и сетне пак на пъртината. Кой е

той, Кид?

– Джек Уестъндейл. Тук е вече от три години и не е спечелил нищо освен славата, че работи като вол, и колкото щете несполуки. Не го познавах досега, но Сипка Чарли ми е разказвал за него.

– Не ще да е лесно за човек с такава сладка млада жена да пропилява годинките си в тая затънтена дупка, където всяка година е равна на две, прекарани на Юг.

– Неговото е само твърдоглавие и упоритост. Два пъти е печелил по много от участъците си, но и двата пъти е загубил всичко

В този момент разговорът бе прекъснат от врявата, вдигната от Бетълс, понеже впечатлението от снимката се беше поуталожило.. И скоро безрадостните години, изпълнени с еднообразна храна и убийствен труд, бяха забравени в буйна веселба. Само Мейлмют Кид като че ли не можеше да се отпусне и току поглеждаше загрижено часовника си. Най-после си сложи ръкавиците и бобровия калпак, излезе от хижата и затършува в склада.

Не можа да дочака и уречения час и събуди госта си петнадесет минути по-рано. Младият великан съвсем се беше вдървил и стана нужда хубавичко да го разтъркат, за да може да се изправи на крака. Залитайки, той с мъка излезе от хижата и намери кучетата си запрегнати и всичко готово за тръгане. Компанията му пожела добър път и успех в преследването, а отец Рубо набързо го благослови и пръв затича обратно в хижата; и нищо чудно, защото не е много приятно да стоиш на петдесет и девет градуса под нулата с непокрити уши и голи ръце.

д Мейлмют Кид го изпрати до главната пъртина и о там сърдечно му стисна ръка и го посъветва:

– На шейната ще намерите сто фунта хайвер от съомга – каза той. – За кучетата това ще е равно на сто и петдесет фунта риба, а в Пели не може да се купи храна за кучета, както вероятно сте смятали. – Непознатият трепна и очите му блеснаха, но той не прекъсна Кид. – Няма да намерите нито трошичка храна било за кучета, било за хора, докато не стигнете до Петте пръста, а дотам има цели двеста мили. Пазете се от открити води на Тридесетмилевата река и внимавайте да не пропуснете пряката пътека над езерото Льо Барж.

– Откъде знаете? Положително новината не може да ме е изпреварила?

– Аз не я зная, и нещо повече: не искам да я зная. Но този впряг, дето гоните, никога не е бил ваш. Ситка Чарли им го продаде миналата пролет. Обаче той ми е говорил за вас като за честен човек и аз му вярвам. Видях лицето ви, то ми харесва. Освен това видях. . . защо, дявол да ви вземе, проливате солена вода! . . . и вашата жена, и . . . – Кид свали ръкавицата и измъкна торбичката със златния пясък.

– Не, това не ми трябва! – Сълзите замръзнаха по бузите на непознатия и той конвулсивно стисна ръката на Мейлмют Кид.

– Тогава не жалете кучетата; прерязвайте хамутите, щом някое падне; купувайте нови и смятайте, че са евтини по десет долара за фунт живо тегло. Кучета ще намерите на Петте пръста, Малката съомга и на Ху-талинкуа. И внимавайте да не си намокрите краката! – бе последният му съвет. – Ако се измокрите, до тридесет и два градуса под нулата продължавайте да пътувате, но падне ли по-долу, напалете огън и си сменете чорапите.

Не минаха и петнадесет минути и дрънкане на звънчета извести пристигането на нови гости. Вратата се отвори и вътре влезе полицаи от конната полиция на Северозападната територия, а след него двама мелези, водачи на кучета. Както и Уестъндейл, те бяха тежко въоръжени и проявяваха признаци на умора. Мелезите се познаваха с пъртината от рождение и леко понасяха пътуването, но младият полицаи бе съвсем капнал. Обаче настървеното упорство.

на хора от неговата раса го караше да продължи преследването и той щеше да го продължи, докато не се стополеше на пътя.

– Кога тръгна Уестъндейл? – попита той. – Нали е спирал тука? – Последният въпрос бе излишен, понеже това твърде добре личеше по следите. Мейлмют Кид хвърли многозначителен поглед на Белдън и

той, разбрал намека, уклончиво отговори:

– Преди доста време.

– Хайде, друже, говори! – подкани го полицаят.

– Изглежда, много ви е дотрябвал. Да не се е спречкал с някого в Доусън?

– Задигна злато за четирийсет хиляди долара от игралния дом на Хари Макфарланд, размени го в магазина на Тихоокеанската компания с чек за Сиа со тъл и кой ще му попречи да го осребри, ако не го настигнем? Кога тръгна оттука? Нито в един поглед не пролича изненада, тъй като Мейлмют Кид бе успял да им подсказе, и където да погледнеш, младият полицай виждаше пред себе си безизразни лица.

Той направи една крачка към Принс и зададе въпроса на него. Макар това да му причиняваше болка, загледан в откритото, сериозно лице на съотечественика си, Принс съвсем не на място му заговори за състоянието на пъртината.

Тогава полицаят забеляза отец Рубо, който не можеше да лъже.

– Преди четвърт час – отговори свещеникът, – но и той, и кучетата почиваха четири часа.

– Петнадесет минути преднина, и то с пресни сили! Боже мой! – Нещастникът залитна назад, насмалко не изгуби съзнание от изтощение и разочарование и замърмори нещо за изминатото за десет часа разстояние от Доусън и за преуморените си кучета.

Мейлмют Кид го накара да изпие канче пунш, след което полицаят се обърна към вратата и заповяда на помощниците си да го последват. Но топлината и предвкусаната почивка бяха твърде съблазнителни и те буйно запротестираха. Кид знаеше добре френския им диалект и напрегатото следеше разговора.

Мелезите се кълнях, че кучетата са съсипани, че ще трябва да застрелят Сиваш и Бабет, преди да

изминат първата миля, че и останалите не били добре и че по-разумно Ще е всички да си починат.

– Заемете ми пет кучета – обърна се полицаят към Мейлмют Кид.

Но Кид поклати глава.

– Ще ви подпиша чек за пет хиляди долара на името на капитан Константайн... ето документите ми... аз съм упълномощен да тегля пари по собствено усмотрение.

Последва пак мълчалив отказ.

– Тогава ще ги реквизирам в името на кралицата!

С усмивка на съмнение Кид погледна към богатия си арсенал и разбрал безсилието си, англичанинът се запъти към вратата. Помощниците му продължаваха все още да протестират; тогава той гневно се нахвърли върху тях и ги нарече баби и страхопъзльовци. Мургавото лице на по-възрастния метис пламна от яд, той се изправи и с доста силни изрази обеща, че ще накара началника си да остане без крака, а след това с най-голямо удоволствие ще го зареже на снега.

Младият полицаи твърдо закричи към вратата (макар и да трябваше да напрегне цялата си воля, като се мъчеше да прояви бодрост, която му липсваше. Но те всички разбраха и оцениха гордото му усилие, при все че той не можа да скрие мъчителната болка, която сгърчи лицето му. Покритите със скреж кучета се бяха свили на снега и беше почти невъзможно да ги вдигнат на крака. Нещастните животни скимтяха под жилещите удари на бича, защото мелезите бяха ядосани и ожесточени, но докато не прерязаха хамутите на Бабет, водача на впряга, те не можаха да помръднат шейната и да потеглят.

– Мръсен мошеник и лъжец!

– Дявол да го вземе! Нехранимайко!

– Крадец!

– По-лош от индианец!

Явно беше, че са много ядосани – първо, от начина, по който са били измамани; а, второ, заради поруганата етика на Севера, където честността се смята за най-голямата ценност у човека.

– ние помогнахме на тоя подлец, след като разбрахме какво е сторил!

Очите, на всички с упрек се обърнаха към Мейлмут Кид, който се вдигна от ъгъла, където настаняваше Бабет, и мълчаливо напълни канчетата с остатъка от пушша.

– Студена нощ, момчета. .. много студена нощ – някак несвързано започна той защитата си. – Всички сте пътували по пъртината и знаете какво значи това. На умряло куче нож не се вади. Вие чухте само едната страна. Никога още по-почтен човек от Джек Уестъндейл не е ял от същата паница, нито се е покривал със същото одеяло с вас или мен. Миналата есен той дал цялата си чиста печалба, четиридесет хиляди долара, на Джо Кастрел да му купи държавни облигации. Днес щял да бъде милионер. Но докато той останал в Съркъл Сити да се грижи за съдружника си, разболял се от скорбут, какво направил Кастрел? Отишъл в заведението на Макфарланд и проиграл всичкото злато. На другия ден го

намерили мъртъв на снега. А бедният Джек смятал тази зима да отиде при жена си и при момчето, което още не е виждал. Забележете, че е взел точно колкото е проиграл съдружникът му – четиридесет хиляди. Е, той замина; какво ще направите сега?

Кид обиколи с поглед кръга на своите съдници, забеляза, че лицата им се смекчават, и вдигна канчето си.

– И тъй, за здравето на пътника, който е на пъртината тая нощ! Дано му стигне храната! Дано кучетата му да издържат! Дано кибритът му винаги да хваща огън! Да му даде бог сполука, да не го изоставя щастие то и...

– И да се обърка полицията! – извика Бетълс при дрънченето на празните канчета.

КРАЙ

Jack London

Източник: <http://dubina.dir.bg>
Сканиране и обработка: Сергей Дубина, 16 май 2003

Публикация:

Джек Лондон, Разкази и новели
Книгоиздателство „ГЕОРГИ БАКАЛОВ“, ВАРНА, 1987
Анелия Бошнакова, Сидер Флорин, преводачи, 1987
Борис Дамянов, Желяз Янков, Сидер Флорин, Тодор Вълчев, преводачи, 1963

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2217>]